

Ukázka z knihy Igora Chauna: Večeře u mahárádži a jiné povídky.

Večeře u mahárádži

Toho večera se sešla u džóphurského mahárádži vznešená společnost. Přítomen byl mezi jinými pan Róšan Mal, ředitel dráhy, a ctihodný pan Mahant Vidjálanka, vrchní ředitel dráhy v Bombaji.

Že bude pan Vidjálanka pobývat v džóphurském kraji na inspekci, dozvěděl se pan Mal s dostatečným předstihem a tak připadl na myšlenku zorganizovat večeři u mahárádži. Chtěl svého bombajského nadřízeného potěšit a také se tak trochu ukázat vlivem a možnostmi, které v kraji má.

Za tím účelem napsal již před měsícem mahárádžovi dopis...

Ctihodný mahárádžo,

dovolte, abych vám oznámil, že náš kraj navštíví ctihodný pan Mahant Vidjálanka, ústřední ředitel železnice v Bombaji.

Domnívám se, že by mu bylo velkým potěšením setkat se s Vámi a případně s Vaší urozenou rodinou, pohovořit, třeba u příležitosti společné večeře...

Omluvte moji troufalost, ale vím, že pan Vidjálanka je zaníceným hledačem Pravdy a této své činnosti věnuje snad stejný díl úsilí, jaký věnuje své bohu libé činnosti vrchního ředitele drah...

Jistě by pro něj setkání s tak osvíceným mužem, jako jste Vy, bylo velkým potěšením a třeba by mu i napomohlo v jeho hledání smyslu životního konání...

Váš s úctou Róšan Mal
ředitel dráhy

Pan Mal v jedné věci lhal a v jedné mluvil pravdu.

Mluvil pravdu v tom, že džóphurský mahárádža je osvícený člověk, lhal však, když tvrdil, že pan Vidjálanka se zajímá o věci duchovní... Ve skutečnosti byl pan Vidjálanka svému okolí znám jako zapřisáhlý agnostik, který všechno mystické, duchovní a transcendentní vždy šmahem odkazoval do říše pověr, duchařských triků a domény podvodníků...

* * *

Večeře proběhla ve zdvořilé tiché konverzaci, kterou podbarvovala vůně eukalyptových vonných tyčinek a tichá hudba maharádžových hudebníků...

Zdalo se, že ústřední ředitel drah pan Vidjálanka je dobrý člověk, možná jen poněkud vznětlivé letory. Pan Mal jej pozoroval při řeči a všiml si, že na způsobu jeho myšlení a mluvy je patrná nadměrná konzumace masa a alkoholu.

"Kdepak," řekl pan Vidjálanka, když si po dojení sladkého baklažánu otřel ústa do hedvábného ubrousku, "vegetariánství - to není nic pro mě. To je věc víry ... kdo na to věří, ať jí vegetariánsky. Já ale vím, že moje tělo potřebuje maso - a ani si neumím představit, že bych je z jídelníčku úplně vynechal..."

"Omluvte tedy náš dům," pousmál se maharádža, "jíme jen prostá jídla, jen ovoce a zeleninu - ale na mnoho rozmanitých způsobů a s mnoha rozmanitými kořeními."

Pan Vidjálanka se k maharádžovi obrátil a divoce zamával rukou.

Pan Mal se polekal, jestli se snad jeho nadřízený nerozžněval. Ale to se jen pan Vidjálanka s takovou vehemencí chystal ohradit: "Ale vůbec ne, vážený maharádžo, vaše jídlo bylo skvělé. Já vůbec nejsem proti tomu jíst - na zpestření - tyhle zdravé věci..."

Pan Mal si oddechl. Nebezpečí nedorozumění bylo zažehnáno.

Pan Vidjálanka v lehkém tónu pokračoval: "Maso se prostě nesmí jíst moc staré a některé dary země se zase nesmí jíst moc mladé! Cha cha cha! - Bylo to asi před týdnem, dostal jsem ke snídani chuť na prosný chléb. Ale v celém domě nebyl ani kousíček! Tak jsem poslal kuchaře na trh. Ale představte si, že na celém náměstí ani v přilehlých uličkách nebyl prosný chléb k sehnání! Tak sloužící koupil čerstvé proso, udrtil v kuchyni mouku a z té mi chléb upekl. ... No a pak jsem se nadýmal čtyřicet hodin jako koule, ano řičel jsem bolestí, ale byl jsem bezmocný, úplně bezmocný, musel jsem čekat, až to přejde."

Pan Vidjálanka se své historce sám zeširoka zasmál.

Pan Mal se zasmál také. "Ano, střidmosti je třeba i s chlebem."

Po večeři se přemístili do maharádžovy zahrady.

Maharádža upřel na pana Vidjálanku své velké hnědé oči a řekl.

"Prý jste, pane Vidjálanko, člověk toužící po vědění. Prý očekáváte zjevení Pravdy ohledně svého purušárthu?"

Pan Vidjálanka se hlasitě zasmál: "Těší mne, že urozený maharádža takto usoudil o mé maličkosti, ale je to přece jen

trochu nadneseně řečeno. - Hovoříte-li, vážený mahárádžo, o purušárthu, neboli o smyslu lidského konání a o čtyřech cílech lidského života, pak já jsem asi, z vašeho hlediska, a možná i z hlediska tady pana Mala, ustrnul na prvních dvou aspektech. Na řádu, neboli povinnosti, a na ekonomickém zabezpečení sebe a své rodiny v tomto ... veskrze materiálním světě. Lásku a splynutí nikomu neberu, ale moje osvobození je v jistotě, že ovládám sebe, své okolí a svou práci! - Lásku s Bohem ponechám tomu, kdo ji potřebuje."

Na okamžik se rozhostilo ticho. Pan Mal usilovně přemítal, jestli je mahárádža překvapen a jestli snad neprokoukl tu malou lest, které se v dopise on, Róšan Mal, dopustil.

Mahárádža jemně pokyvoval hlavou, jakoby s panem Vidjálankou souhlasil.

"Nemusíme hledat Boha okolo sebe, on není okolo nás..." řekl mahárádža neurčitě.

"Já vím," namítl pan Vidjálanka s porcelánovou nádobkou čaje u úst, "znám ty moudré řeči, Ráma i Krišna, Alláh i Ježíš jedno jsou... Jen různé projevy jednoho božského principu... A ten v sobě máme i my, jen ho nalézt, probudit k životu... - Ale já nechci hledat, co nemohu nalézt! Věřím v to, co mohu spatřit. V počitatelné a srovnatelné..."

Pan Mal překvapeně vzhlédl. Ve slovech bombajského ředitele drah se objevil až nečekaný vzdor a zatrpkllost.

Mahárádža pana Vidjálanku jemně pobídl.

"A co bylo předtím, než jste začal věřit na počitatelné a srovnatelné..., pane Vidjálanko?"

Pan Vidjálanka pohlédl do zahrady. Obrisy keřů, stromků, nabobtnalé gejzíry květů šířící těžkou omamnou vůní, hra šera, stínů loučí, lampiónů...

"Hej hudebníci," zvolal pan Vidjálanka temným hlasem, "zahrajte nějakou smutnou píseň, tahle je příliš veselá, než abych při ní mohl mahárádžovi vyprávět svůj příběh!"

Teskné tóny sitáru zaplnily zahradu i duše mahárádžových hostů, ba i mahárádži samého.

"...můj otec byl zbožný člověk," začal pan Vidjálanka. "Povoláním byl džjótiši - astrolog, hvězdář. Ano, ještě v dobách našeho dětství se příslušníci bráhmanské podkasty džjótišiů svým povoláním živil. Dnes už vykonávají jiná povolání a umění jejich předků jim zbylo leda tak pro zálibu či kratochvíli. Můj otec byl vyhlášený astrolog v Džajpuru i v celém Rádžasthánu a z celého kraje za ním chodili lidé pro radu. Kdy se oženit, co zasít, kdy sklidit, ale i pro rady kupecké nebo rady v lásce - a někdy to byly i ty nejhloupější nicotnosti. Pak moji matku zabil trám,

který se uvolnil ze střechy našeho domu. Otec přestal s atologií, protože si kladl za vinu, že lidem v kraji věštil každou pitomost a rodině se nevěnoval. Matka ho v žertu často žádala o horoskop či mu nastavovala svou dlaň, ale otec odmítal: že je unavený, že nemá čas, a také se smál a říkal různá přísloví na způsob, že pod svícnem bývá tma, že co je v domě není pro mě a že kovářova kobyła chodí bosa.

Toho večera, co jsme matku pohřbili, se otec zapřisáhl, že provede svou poslední věštbu. Z data, hodiny a minuty mého narození a také z mé ruky a ještě za pomoci mnoha jiných praktik sestavil mi horoskop. ... Horoskop mu pravil: tvůj syn bude velkým mužem. Může se stát svatým mužem, sádhuem, a dojít k realizaci Boha.

Otec mne druhého dne ráno odvedl do nejbližšího satsangu a shodou okolností nejslavnějšího to ášramu v celém pálijském okrese. Starý Mistr na mne pohlédl a zeptal se otce: "Je v srdci tvého chlapce touha realizovat Boha nebo pouze plní tvé přání?" - A otec zalhal. "Je plný zbožného přání nalézt svého Mistra a pod jeho vedením realizovat Boha." A pak se otec otočil a zmizel.

"Takže vy jste byl vychováván v ášramu?" tázal se užasle pan Mal.

"Ne dlouho..."

"Co se stalo? Utekl jste...?" zeptal se mahárádža.

"Mistra jsem si opravdu zamiloval. Přilnul jsem k němu láskou bolestnou a žárlivou. Seděl jsem u jeho nohou, když nám žákům zpíval své překrásné bhadžany, duchovní písně k uctění Boha, když svým melodickým hlasem půl zpíval, půl recitoval své básně..."

Učil nás, že nejdůležitější v životě je láska. Že láskou můžeme čelit špatnosti světa."

Pan Mal se rozplakal. Položil si hlavu na zkřížené paže a tiše vzlykal, hlava se mu otrásala rytmem přerývaného pláče.

Mahárádža i pan Vidjálanka na pana Mala překvapeně pohlédli, ale pak mahárádža pana Vidjálanku vlídně pobídl, aby pokračoval.

"Náš Mistr nás učil," pokračoval pan Vidjálanka, "že lidé si myslí, že jsou bezmocní, ale není to pravda! Člověk má nejmocnější zbraň: lásku! Otevřete se lásce a nechte ji protékat celou svou bytostí. Láska vymyje váš strach a láska vymyje vaše špatné vlastnosti i vaši karmu." - Hlas pana Vidjálanky nabýval na intenzitě. Už to nebyl ten obtloustlý spokojený a samolibý ředitel drah... "Ať je vaše láska tak silná, že přechází na druhé, a pak vám neublíží ani špatná myšlenka, ani špatný člověk, ani dravá zvěř..."

Trojice seděla se skříženýma nohama na zlatem protkávaném koberci, rozprostřeném na okraji zahrady. Do tiché hudby zazněl

občasný výkřik ptáka, probudivšího se ze sna, a také bylo slyšet vzdálené zurčení fontány, ukryté kdesi v zahradě.

Pan Vidjálanka se odmlčel. Jeho pohled pohasl, rysy jeho tváře se zkřivily připomínkou dávné bolesti.

"A pak se všechno změnilo. Jednoho dne se v našem ášramu zastavili věřící, kteří se chystali vykonat pout' na posvátnou horu Suméru. Oslovili našeho Mistra: Bylo by překrásné, kdybyste se k nám se svými žáky připojil a povzbuzoval nás po cestě svými nádhernými bhadžany. - Ale náš Mistr jim odpověděl: Lidé konají poutě do míst, která posvětila svým životem nějaká vznešená duchovní osobnost. Doufají, že se na poutním místě přiblíží Bohu, jako se mu přiblížil onen světec. Ale hledáme-li opravdu Boha a ne pouze příležitost, jak strávit pár dní vzrušujícím putováním k poutnímu místu, pak následujeme nikoli fyzické stopy světce, ale jeho duchovní cestu. ... Vězte, že Bůh je všude tam, kde na něho myslíme. Tiché klidné místo nám meditaci umožní lépe než hlučící místo zaplavené davy poutníků. - A, pánové, věřte mi, že jako by z našeho Mistra vycházela nějaká nepopsatelná záře ... snad přímo božské osobnosti, když těm poutníkům říkal: Nehleďte zašlé stopy dávných světců, hleďte živého Učitele. Gurua. Slabika Gu- symbolizuje tmu, slabika ru- symbolizuje světlo, tak to řekl. Guru vede své žáky od temnoty nevědomosti k zářícímu světlu brány poznání. Modlete se, abyste potkali opravdového Učitele, gurua, který vám otevře oči, modlete se, abyste byli připraveni toto světlo spatřit!

A představte si, že na to poutníci našemu Mistru odpověděli: My už jsme našli pravého Mistra, našli jsme ho v tobě, ó gurudéve, už nás nelákají žádná poutní místa, už nechceme být jinde než jsi ty... - Ano, tak mu to řekli a odvolali svatou pout' a rozhodli se zůstat u nás v satsangu."

Pan Mal seděl v posedu se zkříženýma nohama a nahnutý dopředu podpíral si hlavu oběma rukama. Hnědé lesknoucí se oči upínal na vrchního ředitele drah.

"Šel jsem za Mistrem a řekl mu: Drahý gurudéve, tvá řeč byla jedna z nejlepších, jakou jsem od tebe kdy slyšel. Cítím, jak se pod tvým vedením přibližuji Bohu. Cítím se malý a nicotný proti tobě a v tvé osobě oslavuji samotné vtělení Boha. - Ano, pánové, tak moc jsem svého Mistra miloval," dodal pan Vidjálanka zatrpkle.

"A víte, co mi odpověděl? Řekl: Miluješ Boha ve mně, ale nemiluješ Boha v sobě a všech ostatních tvorech i věcech... Abys věděl, Mahante, já jsem s poutníky nešel, protože mám hemeroidy. Nikdy bych k poutnímu místu nedošel. Proto jsem jim pout' rozmluvil!"

Pan Vidjálanka hořce zavyl a hryzl se do hřbetu ruky.

"Rozumíte, pánové?!? On lhal! Původcem jeho krásné řeči o cestě k Pravdě nebylo jeho přesvědčení, ale jeho hemeroidy!"

Pan Vidjálanka divoce lomil rukama a nařikal.

Ale kupodivu se začal divoce kývat i pan Mal! Mával rukama a střídavě ukazoval na pana Vidjálanku a střídavě na mahárádžu, jen těžce se krotil, aby nevzkřikl. - Ale ovládl se a jen mrkal a kýval na mahárádžu, že k tomuhle musí potom cosi dodat.

"Tohle zklamání jsem nepřekonal," pokračoval pan Vidjálanka. "Ještě téže noci jsem se jako šílený vyplížil z ášramu a slepý bolestí i zklamáním klopytal jsem nazdařbůh k domovu. Té noci jsem si slíbil, že už nikdy, ale NIKDY nenaletím nějakému mlukovi, nějakému podvodníkovi, už nikdy neuvěřím vznešeným slovíčkům o Bohu a o Lásce." Pan Vidjálanka se hluboce nadechl a hlasem již mužně pevným dokončil: "Mé srdce se zatvrdilo ... a má mysl se přeorientovala na počítatelné a hmatatelné."

Pan Vidjálanka se pousmál. Téměř omluvně. Pokrčením rameny naznačil, že jeho příběh je u konce.

"To je neuvěřitelné!" vykřikl pan Mal.

"Co je na tom neuvěřitelného?" zeptal se mahárádža téměř káravě.

"Přisahám, že každé slovo je pravdivé," řekl pan Vidjálanka.

"Ale ne! - Neuvěřitelné je, jak se váš příběh podobá tomu mému!!!"

Pan Mal vztáhl ruce před sebe v náhlé potřebě jediným gestem svůj příběh odvyprávět, vypovědět, předat oběma mužům... - Až mu slova překážela...

Konečně ze sebe začal vyřázet.

"Po smrti otce ... otec pracoval na dráze a zemřel při velkém neštěstí v bikanérském okrese - možná si to pamatujete, vlak tam spadl z mostu do rokle, hrůza, spousta mrtvých. Ale otec nebyl v tom vlaku! On byl dole, v té rokli! Spravoval tam zrovna mostní pilíř... Ach, a pak mě matka vzala, jako nejmladšího, a odvedla do nejbližšího satsangu. Strčila mě před Mistra a řekla: všude se hovoří o vaší moudrosti, drahý gurudéve. Rodiče, kteří přivedli na svět syna, jako jste vy, si jistě zaslouží jen úctu a chválu. Ale co já s tímhle svým synkem? Vzdávám slávu guruovi, který vás přivedl k vaší moudrosti, ale tady si vezměte mého nejmladšího, protože ho neuživím, dítě roste jak lotosové poupě a já jsem jen nemocná vdova a čtyři další mám doma na krku."

Pan Vidjálanka pozorně naslouchal svému podřízenému. Kroutil hlavou v němém údivu a s jemně pootvřenými ústy.

"Takže - i já jsem vyrůstal v ášramu! I já miloval svého Mistra. I já jsem naslouchal slovům o lásce, o Bohu, o pokoře... Byl jsem plný zbožnosti a obdivu k Mistrovým schopnostem. Představte si, on vážně dělal zázraky! Dokázal zhmotňovat malé

dárky, jen tak sáhl do vzduchu a podal nám sladkost, prsten nebo svou malou podobiznu. A také dokázal léčit!

Byl jsem nejoddanějším Mistrovým žákem! Jako psík jsem za ním chodil, jako stín jsem se od něj neodlepil po celý den.

Jednou přišel nemocný vesničan, dva synové ho podpírali. Muž měl otevřený zánět plic, vytékal mu hnis a těžce dýchal... Lékař mu prý řekl, že s jeho nemocí nic nezmůže, ať se raději připraví na odchod z tohoto světa.

Slyšel jsem o tvých zázracích, zasípal ten vesničan na našeho Mistra. Můžeš mě vyléčit? - Já ne, ale ty sám se můžeš vyléčit, odpověděl mu Mistr. Já ti pomůžu, ale věřit v uzdravení musíš ty sám. Věříš ve své uzdravení? Věříš v Boží milost, která tě navštíví? - Ano, zasípal ten nebožák. - Tak utvoříme kruh a budeme meditovat, budeme opakovat mantru s Božím jménem. Před každým z nás zapálím svíčku a jestli tvá svíčka dohoří poslední, Bůh tě zachrání. Soustřeď se na Boha, na milost života a oheň svíce před sebou. Bude-li hořet ze všech nejdéle, bude to znamení, že přežiješ."

Na tváři pana Vidjálanky se rozhostil téměř chlapecký úsměv, téměř vytržení. Jak naslouchal panu Malovi, vybavovaly se mu před očima živé obrazy jeho vlastního dětství v satsangu.

Pan Mal pokračoval: "Rozesadili jsme se v kruhu a Mistr před každého z nás postavil svíci. Mužovu svíci zapálil jako první, představte si. Pak jsme setrvali asi hodinu s mantrou Božího jména na rtech a když jsme procitli z meditace, Mistr řekl: s požehnáním Božím lze všeho dosáhnout. A opravdu! Svíce nás všech byly již dohořelé, ale mužova dosud neshořela ani z půli.

Na Mistrově tváři se rozzářil šťastný úsměv a nemocný muž se slzami děkoval za Boží znamení. Hned se mu udělalo lépe a zpět do vesnice už dokonce šel po svých."

"No a co?" zeptal se netrpělivě pan Vidjálanka. "Ten muž nepřežil? Ten muž zemřel? Nebo co se stalo?"

Pan Mal sklesle zakroutil hlavou.

"Ten muž žil dál. - Pověst o zázraku se rozšířila po kraji a ještě posílila úctu, které náš Mistr požíval. Vzhlížel jsem k němu jako k Bohu samému a nesmírně jsem ho obdivoval ... dokud..." hlas pana Mala se zadržl. - "Jednoho dne se na mne Mistr nečekaně otočil, vzpomínám si na to jako dnes, bylo to za pravého poledne a prašné prostranství před svatyní bylo pokryto červenohnědým prachem, a Mistr mi řekl: Róšane, tvá láska ke mně ti zaslepila oči. Pro svého Mistra nevidíš Boha. Pro přání vidět Boha ve mně zapomínáš na Boha v sobě. - Měl bys vědět, ty hlupáku, že toho muže jsem nevléčil já, ale ocet. Ocet, ve kterém jsem měl před tím naloženu mužovu svíčku."

Pan Vidjálanka si prudce schoval tvář ve dlaních. "Ocet..."

opakoval.

"Ocet..." opakoval mahárádža.

"Ocet..." přítakal zlomeným hlasem pan Mal. "Ocet... Jak jednoduchý trik! Hned jsem si vzpomněl na chudé dětství, kdy matka nakládala svíčky do octa, aby déle hořely, a zrudl jsem až po kořínky vlasů a utekl jsem, a už nikdy jsem nechtěl Mistra vidět."

Nyní už pan Mal tolik neplakal. Jako by si trauma dávného zklamání prožil už prve, při vyprávění pana Vidjálanky. Nyní už jen rezignovaně hovořil, se svěřenou hlavou, s truchlivým hlasem...

"Náhle se mi zhroutilo vše, čemu jsem věřil. Pochopil jsem, že Mistr je člověk jako každý jiný, není na něm nic božského. Podvedl nás! Místo zázraku nakládá svíčky do octa a tak nás mámí kejklířskými triky. Jak mu potom máme věřit v ostatním...?"

Zatvrdil jsem se a již jsem na Mistra nepohlédl. Život v satsangu se pro mne stal utrpením a brzy jsem odešel, zvláště když se naskytla možnost studia na dopravní škole v Bombaji, jejímž ředitelem se stal otcův bývalý přítel..."

Z hrudi pana Mala se vydral těžký vzdech.

Pan Vidjálanka mlčel a jeho zářící oči, plné soucitu a porozumění, hleděly na pana Mala.

Mahárádža pokynul hudebníkům a ti se tiše vytratili.

Horkost, sálající z rozpálené země, pomalu ustupovala chladu noci. Mahárádža se zimomřivě zatetelil a jeden ze sloužících ho zahalil teplým plédem.

"Mysleli jste si, pánové, že důvěra v gurua je to, co vás ochrání a provede přes svody a nástrahy světa. Přestali jste bojovat svůj vlastní boj.

Bůh vás vystavil zkoušce. - Vaši Mistři znali nestálost vašeho srdce a vyzkoušeli vás. Jeden předstíral, že se neúčastní poutě ke svatému místu jen proto, že stařecký neduh mu to nedovoluje, a druhý předstíral, že svíce Boží milosti hoří déle jen proto, že ji naložil do octa. Vaši Mistři vám nabídli, a čekali, jaký vytvoříte příběh svého života - a vy jste si vybrali," řekl mahárádža.

"Vy jste se tak, pane Male, namísto svatým mužem, který po vzoru svého Mistra realizoval Boha, stal ředitelem železnice v Džóphuru, a vy jste se, pane Vidjálanko, namísto svatým mužem, který realizoval Boha, stal ústředním ředitelem železnice v Bombaji."

Pan Vidjálanka zaklonil hlavu k hvězdné noční obloze a pomalu a zhluboka dýchal. Pan Mal nehnutě hleděl kamsi do tajemného šera zahrady a po tváři se mu kutálely velké slzy.

"Kéž by to bylo, jak říkáte, mahárádžo. Kéž bych vám mohl věřit..." vydral se konečně sten z hrudi pana Vidjálanky.

Mahárádža řekl klidně. "Můžete věřit čemu chcete ... stejně jako tehdy."

* * *

Když se mahárádža s oběma muži o něco později loučil, řekl: "Děkuji vám za návštěvu, pánové. Cestu vám ukazovat nebudu, po téhle stezce projdete zahradou a u brány již září světla..."

Cesta na prostranství před mahárádžovým sídlem, kde na oba muže čekala jejich vozidla s řidiči, se odehrála v naprostém mlčení. Pan Mál šel o krok napřed, pan Vidjálanka ho cupitavě následoval. Nevědomky kladl chodidla do míst, kde cítil stopy pana Mala, a jejich chůze tak probíhala v plném rytmickém souladu.

Chůze po cestě, která vedla podél dlouhé klikatící se kamenné zdi, chůze podél zdi nejasné a zjizvené, plné proláclin a škvír ... ale cesty, na jejímž konci zářilo světlo u brány, o které hovořil mahárádža.

* * * * *

Paraolympik v Paraguayi

Mugabe H. H. Brown se necítil dobře. - Připadlo mu, že je hned dvojí hříčkou v náručí osudu: to zatracené letadlo si dělalo s jeho žaludkem co chtělo, a paraolympijský mezinárodní výbor si dělал s jeho maličkostí, maličkostí Mugabeho H. H. Browna, taktéž co chtěl.

Čert mu byl celý ten sport dlužen!

Jak by mu bylo dobře, kdyby mohl užívat tu trochu peněz, co dal dohromady, koupit doma v Huhulsku malý baráček na pobřeží, pěstovat nějaká kožešinová zvířata ... a třeba by se i zajímal o sloní kly...

Další poryv větru smýkl letadlem. Mugabe byl surově vytržen z milosrdného rozjímání.

Realita byla toto zde - a ne vysněný domeček na pobřeží...

Mugabe H. H. Brown byl černoch.

Jeho jindy ebenově černá tvář však nyní jevila známky značné

zašedlosti. Mugabe se předklonil a vyjmul z elastické kapsy sedadla před sebou vyztužený papírový sáček a přichystal se ke zvracení.

Na obrazovce pro cestující se odehrával nějaký pořad, ve kterém Mexičané zpívali mexické národní písně, chodili v sombrérech kolem ohně a za zpěvu připitoměle kouleli očima...

Mugabeho však více zajímalo, když Mexičany občas vystřídal displej počítače, který znázorňoval mapu zeměkoule s pohybující se tečkou jejich Boeingu.

Linie moře se dotýkala jihoamerické pevniny - ale cesta té tečky nad mořem byla ještě dlouhá - a bouře nepolevovala. Mugabemu bylo zoufale špatně a taktéž se litoval a v duchu si naříkal.

Mugabe cítil velkou vnitřní nespokojenost, věděl, že s ním něco není v pořádku. Ale nevěděl co.

Když si procházející letuška povšimla jeho výrazu a usmála se na něj (snad mu chtěla nabídnout nějaký drink?), Mugabe na ni jen cosi vztekle zavrčel.

Mugabe byl mrzák.

Ne snad nějak moc znetvořený, ale levou nohu neměl jako ostatní lidé. Končila mu kdesi u kotníku.

Ale to nebyl ten důvod, proč se cítil mrzutý. Na svůj pahýl si již zvykl. A pak - přinesl mu ten pahýl i dost slávy.

Mugabe H. H. Brown byl olympijský vítěz. Dokázal uskákat stovku pod dvacet sekund. V Atlantě patřil k hlavním hrdinům paráher.

Jenže potom...

Etiopce Harabun, který skákal v těsném závěsu za ním, hned po závodě vznesl stížnost. Že prý Mugabe fixloval, že se od pahýlu pomocně přiodrážel! - Jaká zlotřilost...

Harabun a celý etiopský tým žádali odebrání zlaté medaile Mugabemu a její předání Harabunovi. Ani videozáznam nic nerozhodl: Harabunovo nařčení ani nepotvrdil, ani nevyvrátil. Ze záznamu nebylo zřejmé, zda se Mugabe od pahýlu skutečně odráží, nebo zda ho za sebou pouze vleče.

Jaká potupa...

Pro Mugabeho snad nejhorší okamžiky v životě. Vlastně ne. Když reprezentoval Huhulsko ve dvaadevadesátém na olympiádě v Barceloně, zaběhl stovku také pod dvacet. (Konkrétně za devatenáct sekund devět desetin a sedm setin.) Byl ještě bohužel zdravým sportovcem a startoval na běžných hrách. - Skončil beznadějně poslední... To bylo ostudy, když se vrátil do Huhulska.

Krátce nato se to stalo. Jel zrovna na huhulský olympijský výbor (poslali pro něj dokonce auto s řidičem - to byl v Huhulsku velký luxus!), ale upadl do bezvědomí a probral se až v nemocnici. Řekli mu, co se stalo... Autonehoda. Automobil prý byl zcela zničen, ale on, Mugabe, měl štěstí. Pouze ... kus plechu mu čistým řezem amputoval zakončení levé nohy.

Mugabe živě vzpomínal, jak nabyl vědomí na nemocničním lůžku ve Vojenské huhulské nemocnici a užasle hleděl na zafačovaný krvácející pahýl pod sebou, na temně rudou kaluž krve, vpíjející se do prostěradla. Tehdy se pro něj celý olympijský sen naráz zhroutil...

Ale byli na něj hodní. Dali mu šanci. Přeradili ho do čerstvě vytvořeného paraolympijského týmu.

Samé čerstvé úrazy... Zvláštní - většinu borců i znal. Z fiaska v Barceloně.

Hned se dali do tréninku - a dařilo se, skutečně! Měli přece natrénováno už dopředu!

A na letošní paraolympiádě v Atlantě už Huhulsko kralovalo. V počtu medailí předstihlo i Kubu!

Jenže ... pak přišla ta stížnost odporného Harabuna. Harabun byl dobrý, což o to, to Mugabe uznával. Výborně při běhu držel stabilitu.

Ale musí teď kvůli němu do jakési Paraguaye a zdá se, že ho to bude stát všechny vnitřnosti!

Mugabe si hluboce povzdychl...

O téhle zemi nic nevěděl. Paraguay...

Mugabe se nespokojeně zavrtěl na sedadle a opět sáhl do elastické kapsy před sebou. Vytáhl Průvodce Paraguayí a letmo a nervózně listoval...

Vnitrozemský stát ... plošina Mato Grosso ... dvě celé tři miliónu obyvatel (skoro jako Huhulsko!), hlavní město Asunción. Pěstuje se třtina, tabák, yerba maté ... dobytek. Tisíc pět set osm přistáli Španělé ... osmnáct set jedenáct nezávislá republika ... devatenáct set padesát čtyři vlastenecký převrat generála Stroessnera...

Vůbec se mu do té země nechtělo. Bylo to jako za trest!

Paraolympijský mezinárodní výbor totiž nerozhodl na místě.

Pře se táhla a medaile byla Mugabemu prozatím ponechána. Už se zdálo, že se na věc jaksi pozapomnělo a Mugabe byl v Huhulsku

oslavován jako velký hrdina, když tu to přišlo.

Mugabe byl pozván na zasedání paraolympijského výboru v Paraguayi, kde mu měl slavný doktor Lenert přeměřit odrazovou plochu pahýlu a určit, je-li olympijský vítěz Mugabe H. H. Brown plnohodnotným invalidním sportovcem či nikoli.

Norma byla zřejmá: podle regulí paraolympiády musela být vždy použitelná plocha méněcenné končetiny v menším než polovičním výměru oproti činné ploše zdravé končetiny. Toto se bude nyní na paraolympijském lékařském konciliu v Paraguayi Mugabemu měřit!

Nebude-li tedy odrazná plocha Mugabeho levé končetiny, Mugabeho pahýlu, menší méně než dvakrát zdravého chodidla pravého, bude Mugabe diskvalifikován a zlato připadne Harabunovi!

Mugabe se zimomřivě oklepal.

Záležitost byla pro Mugabeho o to zákeřnější, že v mezičase se klenba jeho pahýlu trochu zborčila a konec nohy se rozcapil. Výsledek měření vůbec nebylo lze předvídat!

A tak se to Mugabe rozhodl ponechat na osudu - a na měření doktora Lenerta. Ale přitom byl hrozně nervózní. Jedno jediné měření pahýlu - a může přijít o zlato! A být dosmrtně diskvalifikován! A ta ostuda v Huhulsku!!!

"Hlášení kapitána letadla..." Mugabe zastříhal ušima.

"Vážení cestující, dovolte mi několik informací o našem letu. Nyní letíme v letové hladině dvanácti tisíc metrů a zhruba za pět minut opustíme plochu oceánu a vlétneme nad jihoamerický kontinent."

Konečně dobrá zpráva!

Mugabeho šedočerná popelavá tvář trochu ožila. Hlavou mu poletovaly nesouvislé útržky myšlenek: Nad pevninou už je možnost parašutistického seskoku na paraguayské území ... ale co v moři, brrr ... i kdyby ho takový ten kruh nafouklý držel na hladině, k čemu to ... byl by jen vnadné sousto pro žraloky.

* * *

Na letišti v Asunciónu očekával Mugabeho snědý malý mužík s přátelským výrazem. Mugabe ho v tlačnici letištní haly snadno poznal, protože mužík byl vyzbrojen velkým transparentem s nápisem "Mr. Mugabe H. H. Brown, Huhulsko" a divoce jím mával nad hlavou.

Mužík se Mugabeho šťastně chopil a vlekl jej ven z haly, a hned začal na Mugabeho brebentit jakousi podivnou řečí, snad směsicí španělštiny a angličtiny.

"Tak jaký byl let, náš milý vážený přítel? Určitě dobrý, ach, takové velké letadlo, já nikdy neletět letadlo. Já mít duši jako orel, jako pták, má duše létat vysoko, ale tělo ne, né né a nééé! Kdepak. Já sedět tady v Paraguayi na letišti a chytat

pacienti doktor Lenert."

"Já nejsem pacient doktora Lenerta," snažil se Mugabe chabě o odpor.

"Ale být, doktor Lenert světová kapacita, on dělat regule pro všechny ruce a nohy na olympiádě pro mrzáky! Uvidíte, i vás udělá dobře!"

"Kdy se setkám s doktorem Lenertem?"

"Zítřka, asi zítřka po dnešku."

Když projížděli taxíkem rušnými a chaotickými ulicemi města, Mugabe se trochu uklidnil. K jeho překvapení dění za okny taxíku dosti připomínalo dění a chaos a špínu a přelidněnost rodného Huhulska a tak na Mugabeho město vysílalo cosi skrytě přátelského.

Malý mužik bez zábran pokračoval ve své podivné řeči...

"Já být Esmeraldo, Indián. U doktora Lenert dělat už móc řádku let. Doktor Lenert být teď na kongresu, kde sedí s jinými lékaři a říkat jim, jak na tebe, tvou nohu a tak. - Moc důležitěj kongres a pak tě vyšetřit. Zítřka po dnešku to bude, jestli ty opravdu zlatej."

* * *

Mugabe H. H. Brown vyšel ze sprchy.

Ranní slunko prosvětlovalo hotelový pokojík jakousi nadějí a radostí, a tak se cítil o něco lépe i Mugabe.

Spal jako zabítý, stočený do klubička pod prostěradlem, jen občas ze sna něco zavrčel a křečovitě zatřepotal nohou. Zdálo se mu, že honí nějakou kočku, která před ním uniká, probíhá letištní plochou mezi podvozky přistávajících letadel a tvář má jako Esmeraldo.

Mugabe se pomalu a s jistým potěšením osušil, hlavou zavrtěl, až se voda divoce rozstříkla okolo.

Hotel byl naštěstí vcelku slušný. Účelně zařízená novostavba s klimatizací, luxusní koupelnou (Mugabemu trvalo, než pochopil systém nastavování studené a teplé vody, několikrát se opařil - vždyť v olympijské vesnici v Barceloně i Atlantě měli sprchy jednoduchý kohoutek!), s vlastním barem a dokonce malou teráskou s lehátkem a slunečníkem.

Všeho si Mugabe toho rána užil, s výjimkou alkoholu z minibaru. Alkohol Mugabe nepil, nedělalo mu to dobře, vždy po něm slinil...

O deváté mu zavolali z recepce, co si přeje ke snídani.

O půl desáté mu stydlivá mladinká pokojská přitlačila objednávku na jakémsi vozičku na pokoj. Z náhlého rozmaru na ni krátce zaštěkal a od srdce se rozesmál jejímú úleku. - Když pokojská zděšeně vycouvala z pokoje, vrhl se na jídlo. Měl hlad, teprve teď si uvědomil, že po celou dobu letu nic nepozřel a včera se místo večere raději stočil na lůžko a spal...

Pěkně krvavý bifeček, přesně jak chtěl... Co na tom, že se jeho snídaňovému požadavku v recepci divili, co na tom, že jim musel objednávku dvakrát opakovat...

Přesně v deset hodin zazvonil telefon znovu. Z recepcie telefonoval zpěvavým hláskem Esmeraldo: "Já tady na pána Mugabeho Hnědého pěkně čekat, až on přijít, my za doktorem který očekávat mě i jeho!"

* * *

Doktor Lenert položil Mugabeho na operační stůl, nasvítíl pahýl stropním reflektorem a začal ho opatrně prohlížet.

Mugabe s sebou nervózně škubal.

"Jen hezky ležte. No, jen se uklidněte, pane Browne."

Doktor Lenert byl postarší sympatický muž lehce starosvětského zevnějšku. V Mugabem vzbuzoval důvěru. Kdyby nebyl Mugabe tolik prostoupen obavou o výsledek prohlídky, snad by se i v lékařově ordinaci cítil jako doma. V Huhulsku. I tam si ho lékaři takhle často prohlíželi.

Doktor Lenert změřil Mugabemu plochu znetvořeného chodidla a výsledek měření pečlivě zapsal. Pak měření ještě dvakrát zopakoval a výsledek opět vždy pečlivě zapsal.

"To je kvůli statistické chybě," zabručel v odpovědi na Mugabeho nevyslovenou otázku.

Poté vzal pinzetu a vytrhl Mugabemu z prsou jeden chlup.

Pak mu posvítíl baterkou do oka.

Pak mu provedl výtěr z ucha a vzorek pečlivě uzavřel do zkumavky.

"Počkejte venku na chodbě, pane Browne, sestřička vám zatím udělá kávu."

"Děkuji, doktore Lenerte," vypravil ze sebe Mugabe a ztěžka se napřimoval na stole. Cítil, že by měl říci cosi, čím by dal najevo, jak je pro něj výsledek prohlídky důležitý...

Sesedl z operačního stolu a schválně pomalu a neobratně zastrkoval pahýl do boty. Pak konečně řekl: "Asi bych vám měl říct ... je to pro mě moc důležité, co jako rozhodnete, pane doktore. Já věřím ... že zjistíte, že to bude dobré, tak mi promiňte, že to takhle říkám..."

Doktor Lenert mu přátelsky, nicméně rezolutně poklepal na rameno a pokynul, aby opustil lékařský sál.

Asi po hodině nekonečného čekání na nemocniční chodbě, čpící dezinfekcí, asi po dvou hodinách netrpělivého poposedání na nemocniční lavici, tvrdé a nepohodlné, asi po třiceti hodinách pití kávy, slabé, studené a zapáchající jakoby po švábech, konečně se otevřely dveře lékařského sálu. Mugabe H. H. Brown

vyskočil jako kdyby uslyšel výstřel ze startovní pistole a hrnul se k doktorovi.

"Tak jak to dopadlo, pane doktore?"

Lékař se zasmušile rozhlédl. "Víte, neměl bych vám výsledek vlastně říkat. Je to důvěrná věc mezi mnou a paraolympijským mezinárodním výborem. Měl bych nejprve vyhotovit zprávu..."

"Pane doktore..." zakňučel žádostivě Mugabe H. H. Brown.

"No, víte..." řekl doktor Lenert. "Měl byste se někdy podívat do zrcadla. Pane. Vaše noha je v pořádku, ale vy ne!"

"Co je se mnou?"

"Vy jste pes."

"Pes?"

"Pes!"

Mugabe zoufale zavyl, klesl na všechny čtyři a vyběhl z chodby. Za běhu po schodech dolů mírně napadal na kratší levou zadní pracku.

* * * * *